

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 pettk A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inserati pettk vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod selja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za izvozništvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.851

DOLLFUSS V RIM —

— DOLLFUSS IZ RIMA

Rimska pogajanja so potekla v znaku senzacij, a brez stvarnih rezultatov — Vse skupaj je bil samo Mussolinijev manever zastraševanja

Pariz, 18. aprila. Listi se podrobno bavijo z razgovori, ki so se vršili v Rimu med italijanskimi, nemškimi in avstrijskimi državniki, h katerim so bili zadnje dni pritegnjeni tudi zastopniki Madžarske. V prvi vrsti soglasno ugotavljajo, da so se nemška prizadevanja zaenkrat izjalovila. Socialistični »Populaire« objavlja po rimskih informacijah naslednje podrobnosti:

Glede pakta štirih velesil in vprašanja revizije mirovnihih pogojev ni bil niti za Mussolinija niti za Hitlerja dosežen zadovoljiv rezultat. Dogovorjen je bil le nekaj provizorij, ki obsega v velikih obsevih naslednje glavne točke:

Italija, Nemčija in Avstrija sklenejo, da se Hitler začasno odreče prevzemu oblasti v Avstriji oziroma na Dunaju in nameravani priključitvi Avstrije k Nemčiji in duhu narodnosocialističnega programa, zato pa se na drugi strani tudi Mussolini odreče nameravani obnovi podunavske monarhije pod italijanskim protektoratom. Avstrija naj ostane samostojna, vendar pa to ne sme izključevati možnosti carinske unije med Nemčijo, Avstrijo in Madžarsko.

V Avstriji naj prevzame oblast vlada, sestavljena iz krščanskih socialcev, Heimwehra in narodnih socialistov, ko je glavni cilj naj bo ob soglasnem odobravanju Hitlerja in Mussolinija naj-

ostrejša borba proti marksizmu. Glede te točke je bil med Mussolinijem, Hitlerjem in dr. Dollfusom dosežen popoln sporazum. Mussolini je obema obljubil v tem pogledu vso podporo.

Hitler je pristal na vse te predloge v nadi, da se bo še pozneje ponudila prilika za priključitev Avstrije k Nemčiji, dočim je lahko odšel dr. Dollfuss iz Rima z iluzijami, da je zaenkrat preprečil triumf Hitlerja in Mussolinija. Avstrijski kancelar pa se ne sme varati, nadaljuje list, da ga koncem koncev vendarle čaka usoda generala Schleicherja. Mussolini in Avstrijski pozablja, da se narodnosocialistični val tudi v Avstriji nevdružno širi in da bo najprvo zajel Heimwehr, kajti Heimwehr v Avstriji že danes ne igra nobene druge vloge, kakor jo igra Stahlhelm v Hitlerjevi Nemčiji, kjer je le pripomoček do čimprejšnje zmage Hitlerja. Isto se bo zgodilo tudi v Avstriji.

Dollfuss o svojem posetu v Rimu

Dunaj, 18. aprila. Zvezni kancelar dr. Dollfuss se je včeraj popoldne z letalom vrnil iz Rima semkaj. Takoj po pristanku je imel po radiju daljši nagovor, v katerem je opisal svoje vtise s potovanja in podal nekatere izjave o svojem

bivanju v Rimu. Kancelar je naglasil, da je s svojim bivanjem v Rimu zelo zadovoljen in da mu bodo ti dnevi ostali v hvaležnem in najboljšem spominu. Obširno je dr. Dollfuss govoril o svojem posetu pri papežu in državnemu tajniku kardinalu Paccelliju, s katerim je imel razgovore glede konkordata. V ta namen bo minister dr. Schuschnigg še nocoj odpotoval v Rim, kjer se bodo pričela neposredna pogajanja za konkordat. Dr. Dollfuss je izjavil dalje, da je dobil v Rimu vtis, da prijateljska pogodba, ki je bila sklenjena l. 1930 med Avstrijo in Italijo, ni samo formalna, temveč da ima Italija za Avstrijo pravo razumevanje. Avstrija ima na jugu res prijatelja, na katerega lahko računa, če bo potrebovala olajšanja za svoje skrbni in podpore pri mednarodnih pogajanjih. Za Avstrijo pomenijo rimski razgovori zveznega kancelarja pomirjenje in dragocen uspeh.

Prepoved uniformiranih kolporterjev

Dunaj, 18. aprila. Policija je prepovedala nošnje trakov in znakov, kakor tudi uniform vsem kolporterjem raznih političnih listov. Ukrep je naperjen proti narodnim socialistom, ki so imeli svoje kolporterje uniformirane.

Povratek ministrskega predsednika

Beograd, 18. aprila. Davi se je vrnil z velikonočnega odmora, ki ga je prebil v Sarajevu, ministrski predsednik g. dr. Milan Stokić. V teku današnjega dne se vrne v Beograd tudi večina ostalih ministrov.

Učiteljska napredovanja

Beograd, 18. aprila. S kraljevim ukazom so napredovali v višjo skupino učitelji oziroma učiteljice: Ivan Vitić v Stari Cerkvi, Ivan Vuk v Ljubljani, Marija Luknar v Ptuj, Karolina Han v Ljubljani, Anton Germeš na Jezi, Ivan Robnik v Mariboru, Leopoldina Česarek v Kočevju, Amalija Kobal v Kostanjevici, Josip Klemenčič v Pobrežju, Josip Bizjak v Celju, Janko Osmek v Lipi, Stanislava Mahkota v Ljubljani in meščanskošolske učiteljice Marija Supica v Krškem, Marija Novak v Ljubljani, Marija Zupan v Celju in Marija Lapajne na Viču.

Občinski zakon uveljavljen

Beograd, 18. aprila. Današnje »Službene Novine« objavljajo novi zakon o občinah, ki je bil nedavno sprejet v Narodni skupščini in senatu. Novi zakon stopi v veljavo.

Iz finančne službe

Beograd, 18. aprila. Z odlokom finančnega ministra je postavljen za starejšino finančne kontrole v Dravogradu Davorin Golob, finančni poverjenik v Ljubljani.

Herriot na potu v Ameriko

Pariz, 18. aprila. Bivši ministrski predsednik Herriot se je danes popoldne v Le Havreju vkrcal na parnik »Il de France« za Ameriko. V govoru, ki ga je imel pred odhodom na banketu svojih političnih prijateljev, je izjavil, da bo izpolnil s svojim potovanjem važen mirovni mandat. S tesnim sodelovanjem med Francijo, Anglijo in Ameriko se bodo dali rešiti vsi sedanji problemi. S trdnjo voljo, da se to delo pripravi, odhaja Herriot v Ameriko.

Milijardni primanjkljaj Italije

Rim, 18. aprila. AA. Primanjkljaj letošnjega finančnega leta cenijo na 3,5 milijarde lir. Državni proračun za l. 1933/34 računa z novim primanjkljajem v znesku 3 milijard in 88 milijonov. Ta primanjkljaj je v zvezi z novimi izdatki in s padcem dohodkov. Del izdatkov bo šel za kritje primanjkljaja železnice, za povečanje javne dolgovne in za javna dela. Izdatkov bo nad 23 milijard, od tega odpade za službo dolgov 5 milijard in 53 milijonov. Direktni davki bodo predpisani za 207 milijonov več, kakor v lanskem letu. Konsumne davščine pa bodo znižane za 618 milijonov.

Pogrešan italijanski letalec

Rangoon, 18. aprila. AA. Iz Kalkute poročajo, na letališču v Rangoonu, da so blizu Citagonga na Bengalskem našli ostanke letala. Smatrajo, da gre za letalo italijanskega letalca Robina, ki o njem po odletu iz Kalkute v petek ni nobenih poročil.

„Ta proces je sleparija!“

Ogorčen protest glavnega obtoženca v moskovskem procesu — Obtoženci zanikajo vsa prejšnja priznanja naglašajoč, da so jim bila izsiljena

London, 18. aprila. V procesu proti angleškemu inženjerju v Moskvi prisostvujejo angleški opazovalci in pravniki so poslali v London daljše poročilo, v katerem pravijo, da je bil na četrti večerni obravnavi zaslišan angleški inženjer Thornton in da je trajalo zasliševanje cele štiri ure. Državni tožilec ga je zopet dolžil sistematičnega vohunstva, ki ga je vodil s pomočjo svojih podrejenih moči v Wickersovem podjetju. Thornton je pa odločno in energično zavračal krivdo, češ, da se je poleg splošnega zanimanja za razmere v Sovjetski Rusiji naravno zanimal tudi za vesti, nanašajoče se na plačilne možnosti sovjetske vlade že zato, ker je trdila Metro Wickers dovolila sovjetski vladi visoke kredite. Državni tožilec je bil po tem odgovoru zelo presenečen in je izjavil, da se priznanje popolnoma strinja z obtožbo. Potem je bila zaslišana tajnica podjetja Metro Wickers v Moskvi Kutuzova in nekaj drugih Rusov, ki so izpovedali, da jih je Thornton najel za vohunstvo. Kutuzova je pred sodiščem izpovedala, da sta Monghouse in Thornton vprico nje čisto odkrito govorila o svojih načrtih, kako bosta uničevala stroje. Thornton dopušča, da se je ravnel na londonske centrale Metro Wickers Richards zanimal za vesti o Sovjetski Rusiji. Ko državni tožilec ni mogel spraviti iz Thorntona priznanja, da je res vohunil, je pokazal na protokol, ki je v njem on sam z drugimi s podpisom v zaporih GPU potrdil, da je res vohunil. Thornton je pa preklinal vsa priznanja, češ, da je podpisoval protokol v takem stanju, da bi bil podpisal tudi vse drugo. Protokol je podpisal pod moralnim pritiskom.

Sledilo je vprašanje denarja, ki ga je izplačeval Thornton svojim podrejenim. Kutuzova je potrdila vse, kar je izjavila v zaporih GPU. Eno izplačilo pa, ki ga je dopuščalo zagovorništvu, je pojasnil inženjer Monghouse kot osebno posojilo nekemu Dolgovu, ki je bilo potem odtrgano njegovim plači. Tudi inž. Monghouse odklanja dozdnevno priznanje, da je šlo za podkupnino.

V petek je bil zaslišan Dolgov, potem so bili pa zaslišani angleški inženjerji, ki vztrajajo na svoji izjavi, da je šlo za osebno posojilo v znesku 3000 rubljev. Državni tožilec je pripomnil, da je Dolgov potrdil vse, kar je Thornton tajil. Monghouse je sproti potrdil Thorntonove izpovedi, češ, da Dolgov izposojenega denarja sicer ni vrnil, da ga je pa smatral Monghouse od takrat za poštenjaka. Potem je bil zaslišan Kotljarevski, ki je priznal krivdo, češ, da je prejel od Monghousea denar za sabotažno delovanje. Monghouse je izjavil, da je takoj po izvešnih defektih na strojih, ki govorijo o njih Kotljarevski, moskovska Metro Wickers brzojavila v London, naj nemudoma pošlje rezervne dele. Tudi Lobanov priznava, kakor vsi obtoženi Rusi, krivdo in naglašajo, da so njegove protisovjetske nazore izkoristili uslužbenci Metro Wickersa, v danem primeru Northwall.

V soboto je povzročil inž. Monghouse na obravnavi splošno presenečenje. Predno so ga mogli stražniki zadržati, je planil pokonci in začel na ves glas protestirati, češ, da so ga zasliševali nepravilno. Po izpovedbah glavnega priče Suboručkina je izjavil, da temelji proces na izpovedbah ruskih inženjerjev, ki govorijo pod pritiskom terorja. Sodnik je Monghousea opozoril, da lahko s svojimi izjavami počaka. Toda obtoženec je skočil pred mikrofon in zaklical: Iz lastnih izkušenj vem, kakšne metode rabi sovjetsko sodišče, ker so me nepravilno zasliševali 18 ur. Monghouse je protestiral v angleškem jeziku.

Zaslišani inž. Krašenikov, šef popravilnice in montažnega oddelka prve moskovske elektrarne, je izjavil, da je na zahtevo angleških inženjerjev prikrival pomanjkljivosti v delu in defekte na strojih, ki jih je dobavljala angleška trdnica, za kar je dobival od Thorntona podkupnino. Našel je tudi več defektov, ki jih je Thornton deloma priznal. Pri tem se je izkazalo, da so bili defekti znani tehničnemu ravnanju elektrarne Rezanovu, ki je bil tudi v zvezi s Thorntonom in je bil obojen zaradi sabotaže, pa jih je utajil. Zaslišani je bil potem angleški inženjer Cushny, ki je izjavil, da so vse navedbe ruskega obtoženca Olejnika zlagane. Olejnik je trdil, da je Cushny odgovoren za eksplozijo v turbinu v Baku leta 1927.

Po zaslišanju obtoženca Gregorija je predsednik sodnega dvora izjavil, da je zasliševanje obtoženec zaključeno. Državni tožilec je prosil sodni dvor, naj da prečitati vse akte o preiskovalnem zaporu Monghousea in Thorntona, ki je v njih točno označen čas njegove zaslišanja, da se zavrne Monghouseova trditev, da so ga v zaporu nepravilno zasliševali celih 18 ur. Iz akta je razvidno, da je bilo nadaljnje zasliševanje 12. marca, in je trajalo z opoldanskim in večernim odmorom 12 ur. Končno je državni tožilec izjavil, da vse Monghouseove in Thorntonove trditve pričajo, da hoče dokazni material oslabil s svojo trditvijo o dolgem zaslišanju, kar ni pošteno. Po govoru državnega tožila je Monghouse preklinal svojo trditev o 18 ur trajajočem zaslišanju in prosil sodišče, naj mu netočnosti v izpovedbah oprost.

Na nedeljski obravnavi je nastopil Monghouse na izvedeniški odbor 10 vprašanj, od katerih jih je sodišče osem dopustilo, dva nanašajoča se na odgovornost trdnice Metro Wickers, pa zavrnilo z utemeljitvijo, da na odgovor ni polklicena trdnica in njeni poedin predstavniki, temveč poedin sovjetski in angleški državljani, obtoženi konkretnih dejanj v smislu kazenskega zakona. Obravnava je bila potem prekinjena do 7. zvečer, ko je sodišče zaslišalo izvedence, potem so se pa začeli pladoyeri. Sodba bo najbrž izrečena že danes.

Evropa na razpotju

Mednarodna politika Evrope je v popolnem razsulu in išče nove orientacije, pri čemer bo igrala Sovjetska Rusija glavno vlogo

Pariz, 18. aprila. AA »Excelsior« priobčuje obširen komentar o splošnem mednarodnem položaju in ugotavlja, da se bo sedanji razvoj mednarodne politike utegnil posplošiti v novo preureditev odnosov med evropskimi vladami. Francija je pokazala napram pojavu Hitlerja v Nemčiji nepričakovan mir in to zadaje mnogim državam veliko skrb. Nemški dogodki pa so drugod povzročili pravo zaprepačenje, kar dokazuje n. pr. razprava v angleški spodnji zbornici. Zdi se, da ni več govora o tem, da bi vprašanje vojnih dolgov povežali z razorožitvijo. Vsi priznavajo, kako težko je za sosede Nemčije, da znižajo svoje oboroževanje brez primerne in zadostne mirovne organizacije. Hitlerjeva Nemčija je v manj kot treh mesecih izgubila vse pridobitve uspešne Stresemann-Brieningove politike. Svoječasna zveza med

Nemčijo in Sovjetsko Rusijo je zdaj samo fikcija. Moskva se približuje Poljski in Franciji. Ne da bi pretrgavali: to zblíževanje je velikega pomena. Nemčija je zdaj popolnoma izolirana. Hitler bi zato rad okrepil svoje zveze z Mussolinijem, toda tajinstveno potovanje Papana in Goeringa v Rim dokazuje, da račun nemška vlada veliko več s svojimi upi, kakor pa z resničnim prepričanjem v Rimu. Splošno prevladuje med politikmi mnenje, da ima Mussolini svojo igro z Nemčijo trdno v svojih rokah in da se mora Hitler ravnati po ducejevih ukazih. Mussolini se dobro zaveda, kam stremi nemški fašizem v svojih končnih ciljih. Rim in Berlin skušata zato loviti po istih balkanskih in srednjeevropskih loviščih. Prvič po desetih letih kaže, da se bodo stališča velikih držav izpremenila.

Peking pred padcem

Japonci so prodrli tik pred kitajsko prestolnico, ki so jo začeli Kitajci že izpraznjevati

London, 18. aprila. Poročila z Daljnega vzhoda pričajo, da se pričinja v borbi med Kitajci in Japonsko odločilna bitka. Japonci so prodrli že pred sam Peking in v par dneh bo morda tudi usoda tisočletne prestolnice sončnega carstva odločena. V Pekingu vlada največja zmeda. Vse, kar more, beži in spravlja svoje premoženje na varno. Umetnine in druge dragocenosti iz carske palače z vsvo naglico odvažajo, da bi jih rešili pred Japonci, ki jih pričakujejo v mestu vsak čas. Japonci so zasedli vse ozemlje pred Pekingom v izmeri 1.500 kvadratnih milj in so absolutni gospodari položaja.

Anglija in Amerika s skrbjo zasledujeta nadaljnji razvoj dogodkov, kajti njuni interesi so prav tako v resni nevarnosti. Nič manj ljubosumno gleda na početje Japoncev Sovjetska Rusija, zlasti ker so začeli Japonci tudi proti Rusom nastopati z vso brezobzirnostjo. Zaradi številnih incidentov, ki so se pripetili zadnje dni, je zastopnik sovjetskega komisarija za zunanje zadeve Karahan včeraj izročil v Moskvi oster protest japonskemu poslaniku zahtevajoč, da Japonci nemudoma vrnejo vse zaplenjeno premoženje ruskih državljanih, nov ter da zlasti nemudoma vzpostavijo

jo železniško zvezo na vzhodno-kitajski železnici, ki veže čezsibirsko železnico z Rusijo. Sovjetska Rusija grozi z najodločnejšimi represalijami, ako zahtev ne bodo izpolnjene v najkrajšem času. Vse kaže, da se zbirajo na Daljnem vzhodu temni oblaki. Odkar je Japonska izstopila iz Društva narodov, je postala doceta brezobzirna tudi napram Angliji in Ameriki, čeravno si prizadeva ohraniti njihovo prijateljstvo ni nevirtnost v kitajsko-japonskem konfliktu.

Peking, 18. aprila. AA. British Kailan mining Administration v Tangšanju je morala ustaviti obratovanje svojih premogovnikov med Teinsinom in Sinvan-taju zaradi vojaških operacij Japonske. Mnogi bogati Kitajci se izseljujejo iz tamnošnje pokrajine, ker se boje, da bo japonska vojska prodrla do Pekinga. Japonska ojačenja so postavljena na desnem bregu reke Luan.

Izreden kongres francoske socialistične stranke

Kongres naj določi nadaljnjo stališče stranke v parlamentu glede odpiranja vlade

Avignon, 18. aprila. AA. Čez velikonočne praznike se je vršil izreden kongres socialistične stranke. Zastopniki socialistične skupine v parlamentu so v imenu manjšine v odboru za resolucije predlagali resolucijo, ki se opira na težke momente notranje in zunanje politike, na hud primanjkljaj proračuna in na nevarnost vojne po pojavu Hitlerja v Nemčiji. Resolucija, ki so jo sestavili poslaci Renaudel, Marquet in Deat, pravi dalje, da mora socialistična stranka preprečiti povratek reakcije in obvarovati Francijo pred političnimi razočaranji. Resolucija se končuje s temile konkretnimi predlogi:

1. Parlamentarna skupina francoskih socialistov bo ostala zvesta socialističnim načelom, bo ohranila svojo nujno neodvisnost in bo branila pravice demokracije proti reakciji.
2. Zaradi sedanjega težkega položaja skupina ni več vezana na pravila stranke, da mora vedno glasovati proti proračunu kot celoti.
3. Kongres prepušča svoji parlamentarni skupini, da nadaljuje ali pa ukine politiko podpiranja radikalne vlade.
4. Socialistična parlamentarna skupina bo storila vse, da ohrani večino leve in da prepreči kabinete koncentracije in nacionalne zveze.
5. Za primer ministrske krize bo takoj sklical nacionalni svet stranke.
6. Stalni upravni odbor bo pripravljal

ustanovitve osrednjega odbora, ki bo odločal v izrednih okoliščinah.

7. Parlamentarna socialistična skupina mora skrbeti, da ostane pri glasovanjih enotna, ker je to pogoj skupne akcije.

Pariz, 18. aprila. AA. Na včerajšnji zaključni seji socialističnega kongresa v Avignonu je glasovalo za resolucijo Leona Bluma 2307 delegatov, za resolucijo Renaudela 925 in za resolucijo ekstremistov 220 delegatov.

Izenačenje prima

Beograd, 18. aprila. Z odlokom finančnega ministra je izenačen prim za vse tuje vahute pri deviznih transakcijah na 25 odstotka.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2313.74—2325.10, Berlin 1361.25—1372.05, Bruselj 799.13 do 803.07, Curih 1108.35—1113.85, London 196.97—198.57, Newyork ček 5680.47—5708.73, Pariz 225.54—226.68, Praga 170.67—171.53, Trst 294.35—296.75.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Pariz 20.35, London 17.80, Newyork 514.50, Bruselj 72.10, Milan 26.60, Madrid 44, Amsterdam 208.75, Berlin 123, Dunaj 72.99 do 55.60, Sofija 3.70, Praga 15.40, Varšava 58.10, Bukarešta 3.08.

A. D. Maršnik

Dve siroti

Roman

Picard je bil dodeljen osebnemu vitezu, da bi mu pomagal pri oblačenju, vedel je za vse njegove intimnosti, mu po potrebi svetoval in bedel nad tem, da bi vitez ne zašel s poti starih tradicij, ki so obsegale igre, velike love, gostije v ožji družbi in lepa dekleta.

Izven tega se je mogel plemič visokega rodu spozabiti le do prostaskih navad meščanov in sodrge. Žal je pa vrli dečko opazil, da se njegov gospod polagoma ogreva za nove ideje. In naloga, ki mu je bila poverjena, ni baš podpirala njegove dobre volje.

Videč Picarda je markiz namršil obrvi.

— Kaj pa ti počenjaš tu, cigan? — je zagodrnjal nanj. — Mar tvoj gospodar ni prejel mojega vabila?

— Seveda ga je prejel, — je odgovoril Picard samozavestno.

— No, zakaj ga pa še ni? Ali je bolan?

— Gospod vitez se počuti zelo dobro. Naročil mi je, naj povem gospodu markizu, da se opravičuje.

— Opravičuje? ... Kako? ... Kaj ne pride?

— Saj to ni mogoče! — je vzdihnila Floretta. — Včeraj mi je dejal v Operi: Jutri srček, jutri pri prijatelju de Preslesu ... In tako naj bi prelomil besedo?

— Ah, ne poznate ga, mojega mladega gospoda! To vam je plemič čudovitega značaja, vrtoglavi, muhasti ...

— Hala! ... Kaj je pa to? ... falo! ... tako torej govoriš o svojem gospodu? ...

Markiz je pa pripomnil tiho:

— Pustite ga, naj nas zabava.

— Bog varuj, — je odgovoril Picard, — da bi govoril kaj slabega o gospodu vitezu ... Preživlja kakor vsak dober plemič noči burno ob vinu in dekletih. Toda zadnje čase, njegovi dnevi ...

— No kaj ... njegovi dnevi, kaj počenja z njimi? ... Spi ... igra ... ja-ha ... in kaj še?

— Ne, nikoli bi si ne drznili ...

— Govori, ti pravim!

— Pa naj bo! ... Vsi njegovi dnevi so posvečeni delu ...

In služabnik je izjavil z najzaničljivejšim glasom:

— Da, gospoda, sram me je priznati, da moj gospod dela! ... Čita! Piše kot navaden pisar!

Ponosen, da se gospoda tako začudeno spogleduje, je Picard nadaljeval z naraščajočim razburjenjem:

— In kako ravna z vseni, ki pridejo k njemu! ... Rečimo s svojimi upniki!

— Kaj? ... S svojimi upniki? ...

Kakor mi vsi, pretepe jih in nažene iz hiše!

— Kaj še! ... Saj pravim ... bili so časi, toda zdaj, pomislite, zdaj jim plačuje! ... Da, gospoda, dolge jim vrača!

Vsi so počili v smeh!

— In ti govoriš to nekaznovano! Tvojemu gospodarju se je menda zmešalo. Plačevati upnikom!

— Ah, to je pa že od sile! — so vzdihnila d'Estrees in okrog njega stoječi.

Vsi so videli v Picardu šalivca, ki jih bo zabaval med plesom in igrami.

Ko je govoril o svojem gospodarju, ki plačuje dolge, sta tudi Julija in Floretta vzdihnila:

— Upropasti se zavoljo takih ljudi, to je pa že od sile!

— In če bi bilo samo to! ... je nadaljeval Picard.

— Kaj to še ni vse? Kaj bi pa mogel še delati?

— Zanimarja najzbranejšo, najprijetnejšo družbo, in sestaja se s filozofi, z ljudmi kakor so Diderot, d'Alambert, Beaumarchais ... z mnogimi pisatelji, ki bi jih bilo treba takoj poslati v Bastillo, da bi tam zgnili.

— Ah, ubogi naš vitez!

— Zaradi nečuvnih zvez je izgubil čast dostojanstva v toliki meri, da me je včeraj, ko sem se po nerodnosti udaril v glavo, prijel za roko ... da, gospoda, prijel je za roko mene, svojega služabnika, in mi jo stisnil kot da sva najboljša prijatelja. Sram me je bilo, častna beseda, sram me je bilo zavoljo njega ... skoraj tako kakor zavoljo sebe.

— Zelo dobro govoriš, Picard; priznati je namreč treba, gospoda, da je naš prijatelj Roger na krivih potih ... dobil je okus sodrge, postal je zelo čuden.

— Pokvaril se je, to leži na dlani.

— Kakšni pojedini je mogel žrtvovati našo svečanost on, ki ni zamudil še nobene naše družabne prireditve?

— Takoj vam povem to, gospoda!

— Se je začel iz ozadja vrta prijeten moški glas.

XVIII.

Vsi gostje so se obrnili, da bi videli, kdo je predrznež, ki si drzne govoriti tako glasno pri markizu de Preslesu.

Ko so pa spoznali viteza de Vaudreya, je zavladalo splošno veselje, a najbolj navdušen je bil gostitelj sam.

— Le hitro k nam, prijatelj! — je vzdihnil de Presles in mu segel v roko, — bali smo se že, da ne pridete.

— No, dame in gospodje, — je dejal vitez, — kar nadaljujte pogovor o meni, nikar se ne ustavite na tako zanimivi poti ...

— Vsega je kriv vaš Picard, — je odgovoril markiz de Presles. — Zakaj je nam pa natvezil, da ne pridete?

— Ker res nisem nameraval priti.

Floretta se je približala vitezu in ga ošinila s pogledom, ki je govoril:

— Jaz, dragi Roger, sem pa dobro vedela, da pridete.

In ne da bi odvrnila zaljubljeni pogled od svojega viteza, je pripomnila na glas:

— Toda vse to nam ne pove, odkod prihajate.

Obenem je podala kraljica rož vitezu obe roki v poljub. Roger je poljubil dražestni ročici in odgovoril:

— Odkod prihajam? Iz dvorane za dvorne zabave. Saj sami dobro veste, gospoda, da govori zadnje čase ves Pariz samo o novi Beaumarchaisovi komediji.

— Ah, da, »La folle Journée«, če se ne motim, strupena zadeva, nekakšen pamflet ...

Svetovni rekord italijanskega pilota

Gojenec hitrostnega oddelka Bernasconi je dosegel povprečno hitrost 682.403 kilometrov na uro

V Desenzanu na Gardskem jezeru je dosegel italijanski podčastnik Agello te dni nov hitrostni rekord na svojem hidroplanu, ki je z njim letel s povprečno hitrostjo 682.403 km na uro. S tem je posekal Angleža Stainfortha, ki je imel doslej svetovni hitrostni rekord. Ta uspeh je posledica šestletnega prizadevanja italijanske letalske šole pod vodstvom polkovnika Bernasconija. Ta šola je po sodbi inozemskih strokovnjakov vzorno vodena in se kljub težkim

žrtvam hitro razvija. Doslej se je ponesrečilo šest njenih gojencev. Šola si je nadela nalogo, izraženo v dveh besedah italijanskega letalskega ministra Balba: Hiperavijacija in superavijacija.

Prvi cilj hoče doseči s povprečno hitrostjo 900 km na uro, superavijacija pa žene Italijane v stratosfero. To je četrto, da je Italija od leta 1922 dosegla svetovni hitrostni rekord. Prvič ga je dosegel pilot Passaleva, ki je letel s povprečno hitrostjo 280.155 km na uro, drugi je bil de Bernardi v Benetkah leta 1927, ki je letel s hitrostjo 479.290 km, tretji pa zopet de Bernardi zopet v Benetkah s hitrostjo 512.776 km na uro.

Od ustanovitve hitrostnega oddelka letalske šole v Desenzanu leta 1926 so absolvirali italijanski letalci 238 poletov s povprečno hitrostjo 500 km na uro. Tudi zadnji svetovni rekord so dolgo pripravljali. Že lani v septembru je letel pilot Neri nad Gardskim jezerom s povprečno hitrostjo 700 km na uro. Vest o novem rekordu je pa prišla v javnost prej, predno so jo mogli potrditi uradno določeni kontrolni častniki in strogi ministri Balbo jo je zadržal. Neri bi bil moral svoj poskusni polet ponoviti, pa ga je že prej doletela smrtna nesreča.

Njegovo delo je nadaljeval letalski podčastnik Agello, ki je šele od leta 1924 pilot in je bil višji hitrostni šoli dodeljen leta 1928. Tu je bil kot eden najboljših gojencev leta 1929 polkovan k preizkušanju malega aparata C 29, ki je bil pripravljen za tekmo za Schnei-

derjev pokal. Šola v Desenzanu je dobro vedela, da so novi uspehi odvisni od motorja, od konstrukcije najlažjega in najmočnejšega motorja. Končno so tvornice Fiat izdelale pod imenom Fiat V motor z 2550 HP, ki tehta 930 kg, tako da odpade na eno konjsko silo samo 0.32 kg. Motor ima 24 valjarjev v dveh vrstah v obliki črke V v kotu 60 stopinj. Valjarji so razmešeni drug za drugim po 12 neodvisno drug od drugega. Med obema skupinama motorjev so reduktorji, od katerih vodijo osi obeh propelerjev. Ena os gre skozi drugo. Propelerja se sučeta v nasprotni smeri drug proti drugemu. Motor napravi 3200 obratov na uro in stane nad 500.000 lir. Posebna namestitve njegove osi in propelerjev se smatra za največjo prednost.

Hidroplan MCF 72, ki je bil na njem dosežen svetovni hitrostni rekord, je zadnji v seriji letal, izdelanih v vareški tovarni za Schneiderjev pokal po načrtu ing. Castaldija. Hidroplan ima krila spodaj in je enokrilnik z velikim, vitkim trupom, ki je v njem zelo ozko mesto za pilota, in sicer takoj za motorjem, torej daleč od cevi za izpuh. Hidroplan ima dva zelo prožna čolnčiča. Propelerja sta iz duraluminija in njuno funkcijo so proučevali strokovnjaki že od leta 1920. Krmili sta kovinasti. Tudi krila hidroplana so iz duraluminija in posebne kovinske zlitine. Čolnčiča sta pritrjena k trupu z jeklenimi cevki. Posoda za bencin je razdeljena na več enakih delov. Pod zadnjim delom trupa ima hidroplan še posebne hladilnike za ohlajanje olja in najbolj eksponiranih sestavnih delov.

Agello je dobil za svoj uspeh samo Mussolinijevo pohvalo. Svoje poskuse bo nadaljeval, dokler ne doseže cilja, povprečne hitrosti 1000 km na uro, odnosno dokler se ne ubije. Balbo je izjavil, da mora italijanska avijatika doseči to hitrost, predno preide v drugo fazo svojega razvoja, k superavijatiki z letali v stratosferi, kjer bo znašala hitrost nad 1200 km na uro.

Militarizem v Rusiji

V praški »Narodni Politiki« priobčuje Ladislav Martinek zanimiv članek o svojem potovanju po Rusiji, kjer je preživel lani počitnice. Prepotoval sem evropsko Rusijo od severa do juga, pravi Martinek. Bil sem v Petrogradu, Moskvi, Harkovu, Sevastopolu, Jalti, Odesi in Kijevu. Kot rezervnega častnika me je zanimala Rusija tudi iz vojaškega vidika. V nasprotju s civilnim prebivalstvom, ki je oblačeno dokaj slabo, preseneti človeka krasna oprema vojakov, zlasti častnikov. V kinu sem videl v veliki dvorani po stenah mnogo razsvetljenih diapozitivov, prikazajočih posredne vrste orožja, kako se rabi, kako deluje na bojišču, kako se prevaža itd.

Da imajo Rusi splošno vojaško obveznost, ni treba posebej omenjati. V Jalti so vsi hoteli preurejeni v delavska okrevališča. Nekega dne smo si ogledali tako zvano pionijsko taborišče blizu Jalta. Tu smo videli dečke in deklice v starosti 8 do 14 let, kako so se vežbali v natikanju plinskih mask, kako so begali v njih, plezali čez umetne zapreke in počenjali vse, kar mora človek znati v primeru sovražnega napada iz zraka. Malo dalje so se vežbali otroci v metanju ročnih granat. Vprašal sem vodnika, kaj pomeni to in kako spravljajo sovjeti svoj militarizem v sklad z miroljubnostjo, pa mi je odgovoril: Imamo mnogo sovražnikov doma in v inozemstvu in če bomo napadeni, se bomo morali zanesti samo nase.

15 let brezplačno v gledališče

Iz Kodanja poročajo o originalnem možu, ki je hodil celih 15 let v gledališče, pa ni nikoli plačal vstopnine. V operno gledališče je hodil vsak večer po lestvi mož v belem delovnem plašču na mostiček, kjer so pritrjeni reflektorji, po predstavi je pa zopet odhajal po lestvi iz gledališča. Ker ni nikoli govoril z nikomur iz gledališkega osebja, so ga smatrali za čudaka in nihče se ni zmešal zanj. Mislili so, da spada h gledališkemu osebju in tako so ga pustili pri vseh predstavah na mostičku. Čudno se je zdelo le, da ni prišel h gledališki blagajni nikoli po plačo.

Šele pri kontroli vseh v operi zaposlenih delavcev so ugotovili, da hodi mož že 15 let v gledališče in da še ni nikoli plačal vstopnine. Čudak se piše Tomson, v gledališče je strastno zaljubljen, denarja pa nima, da bi plačeval vstopnino in zato se je domenil z uslužbenecem, ki mu je poverjena razsvetljava, da ga bo jemal s seboj brezplačno. Ko je pa dotični uslužbenec umrl, je hodil Tomson na mostiček sam. Ravnateljstvo mu je dalo stalno vojaško vstopnico na galerijo.

Robot pilotira

Ameriški letalec Willey Post, ki je rabil s Haroldom Gattym za polet okrog sveta pičil 10 dni, pripravljaj zdaj nov polet okrog sveta, na katerem ga bo na spremljal samo letalski robot. Avtomat bo upravljal letalo, kadar bo Post utrujen in bo hotel počivati. Avtomat pritrjuje v letalo Winnie Mae, na katerem je letel Post prvič okrog zemlje in ki hoče z njim poskusiti svojo srečo tudi zdaj.

Robota je konstruiral Bert Carlson. Post je že letel z njim 20 km daleč iz Oklahome City v mesto Norman in nazaj in ves čas je pilotiral robot. Post je izjavil, da pilotira robot boljše od njega. Glavni princip robota je reakcija na hidroavlični pritisk olja, ki regulira višino in smer letala. Ko je dosegel določeno višino, je Post prepustil pilotiranje avtomatu. Čim je veter potisnil letalo iz prave smeri, ga je spravil robot nazaj. Če je Post ustavil motor, da se je začelo letalo spuščati, je robot vključil motor in vrnil letalo v prvotno višino. Zdal dela Carlson na konstrukciji aparata, s katerim bi lahko človek iz zemlje s pomočjo radia upravljal robota v letalu.

KLIŠARNA

Telef. 2495

Izvršuje enobarvne in večbarvne črtne klišee, enobarvne in večbarvne autotipije, kombinirane klišee za navaden in finejši papir, klišee po perorisih, slikah in risbah, rokopiših in fotografijah za razglednice, reklamne slike, vinjete

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 23.

KUPIM

MOTORNKOLO
kupim. Ponudbe: Maichen, Kočevje-Zajčje polje. 1935

SLUŽBE

ČEVLJARSKEGA
POMOČNIKA
sprejem takoj. — Zarnik Alfons, Gajeva ulica 9. 1944

BRIVSKI POMOČNIK
išče stalno službo. — Ponudbe: Tašić, brivski pom., Misljinje. 1937

RAZNO

COLNE
izdaje Poljak, Moste-Zirovnica pri Bledu. 1939

TUDI NARAVA MENJA OBLAČILO

Ljudje sledimo njenemu primeru. Samo s to razliko, da mi izbiramo. Velika izbira staroznane trdnice

R. MIKLAUC,
LJUBLJANA, poleg Škofije.

vas bo presenetila. Veselilo nas bo, ako nas počastite z obiskom

Suhe smrčke
(mavrohe)

vsako, tudi najmanjšo množino kupuje

SEVER & KOMP.
LJUBLJANA,
Gospodarska cesta št. 5

Modna konfekcija

Najboljši nakup
A. PRESER, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 14. 11/T

ČOLNI NA LJUBLJANICI
se že izposojajo na Trnovskem pristanu. 1898

SPALNICE
Masivne poltrane Din 5000.-
šperane > 3200.-
pleskane, kompletne
s pislo in ogledalom > 2000.-

V zalogi imam vsakovrstne moderne spalnice in kuhinjske opreme po najnižjih cenah. Sprejemam naročila.

M. ANDLOVIC,
strojno mizarstvo
Ljubljana, Komenskega ul. 34. 24/L

POHISTVO
Na obroke! — Na hranilne knjižice:

masivne spalnice	Din 6000.-
šperane spalnice	> 3500.-
pleskane spalnice	> 1800.-
Kuhinjska oprema	> 850.-
Kuhinjska kredenca	> 450.-
omare	> 380.-
postelje	> 180.-

Vse drugo pohištvo se dobi najceneje pri nas. Sprejemamo vsakovrstna naročila in popravila po konkurenčnih cenah.

MIZARSTVO »SAVA«,
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 18 — Miklošičeva cesta 6. Telefon 27-80. 1 704

PRODAMI
KRAVJE SENO (OTAVA)
več vozov poceni prodam. Prodajam tudi košnje travnikov doma in v Zornicah. — Šuštar, Ljubljana, Dolenjska cesta 12. 1904

OPEKO
vsake vrste kupiš najceneje za gotovino ali knjižico v opekarni Jerka, Črnuče. 1946

HARLEY DAVIDSON
motorcikl s priklopo — prodaj
Seršen, Ljutomer. 1934

AVTOMAT (klepetar)
prodaj za 1000 Dtn. Igra 18 komadov. — Leskovšek, Rajhenburg. 1938

GLASBA
IZPOSODJAMO
plošče, gramofone,
radio-aparate.
»SLAGER«,
Aleksandrova c. 4.
(prehod »Viktoria« palače)

POUK
STROJEPIŠNI POUK
Večerni tečaj za začetnike in izveščence. Vpisovanje vsak dan. Učne ure od 6. ure dalje. Solina niska. — Christofor učni zavod, Ljubljana, Domo-branska c. 15. 587

TRGOVSKA HIŠA
enonadstropna, naprodaj v večjem kraju na Stajerskem. — Pojasnik daje: Vrhovšek, Konjica. 1936

ZAHVALA

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nepozabnega moža, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Ivana Kneza

posestnika na Viču

se iskreno zahvaljujemo. Prav posebno se zahvaljujemo oč. duhovščini, vsem darovalcem krasnih vencev, zastopnikom raznih društev in organizacij, pevskemu društvu »Danica«, Vič, pod vodstvom g. Šterbenca za ganljivo petje in vsem onim, ki so se od pokojnika poslovili in ga končno spremili na poslednji poti. Vsega in vsakemu: iskrena hvala!

Vič pri Ljubljani — Kramnik, 18. aprila 1933.

Zahujoči ostali.